

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Értesítés. — Havi emlékeztető: Martius. — A hazai gazdasági egyletek nagy gyűlése. — A patkoló kovácsok tanfolyamának megnyitása. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés január hó 29-én. — Értesítés. — Egyveleg: Melléklet. A vasuti fertőtlenítési díjak ügyében. Értesítés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Ertesítés,

Az „Erdélyi gazda” szerkesztő-bizottsága e lap szives gyűjtőinek részére még a múlt évben pályázatot irt ki, melynek jutalmául nemes gyümölcs-csemeték lettek kifizetve.

A legalább 10 előfizetőt beküldötték névsora a következő:

Deák Lajos gazd. egyleti titkár	Maros-Vásárhely	23
Nádudvary László szolgabíró,	Felvincz	18
Nagy József	Csik-Szent-Márton	18
Balla István közgazdasági előadó,	Vaja	15
Bene József gazd. szaktanító,	Halmi	12
Dósa Elek szolgabíró,	Makfalva	11
Városi tanács,	Felvincz	10
Vályi Ferencz szolgabíró,	Csáki-Gorbó	10
Jakab Lajos	Oklánd	10

A közzétett pályázat értelmében a harmadik jutalom: 10 drb. csemete Deák Lajos urat illeti; a szerkesztő-bizottság azonban méltányolni kívánván Nádudvary László és Nagy József urak önzetlen buzgalmát is, elismerése jeléül nevezettek részére 5—5 drb csemetét szavazott meg.

Kelt az „Erdélyi gazda” szerkesztő-bizottságának Kolozsvárt, 1883. február hó 19-én tartott üléséből.

Dr. Berde Áron,
bizottsági elnök.

Havi emlékeztető.

Martius.

Ház és udvar. Eddig rendbe nem hozott gazdasági eszközök: eke, borona, fogas, henger, magtakaró, porhanyító — kijavítandók.

A gazdasági személyzet lisztel ellátandó, nehogy a sürgős tavaszi munkaidőben malombajárással dologidőt mulasszanak.

Vetőmagot rostáltatunk, vagy ha nincs: sietve beszerezünk.

Mindazon ügyeket kiegyenlítjük és elintézzük, melyek a gazdaság vezetőjét a bekövetkező tavaszi munkától elvonhatnák.

Szántóföld. Hóolvadás után, mihelyt a föld fagyja fölengedtt és a talaj elérte a kellő szárazsági fokot, szántáshoz, vetéshez fogunk. Legelső sorban az őszi ugarok vettettek be. Általános szokás az őszi ugarra vetett magot egyszerűen befogasolni, mindenestre czélszerűbb hatású (Benkő-féle) magtakaróval a fogas munkáját helyettesíteni.

Vethetünk tavaszbuzátt, tavaszrozst, árpát, zabot, tavaszrepcezt, mustárt, borsót, disznóbabot, burgundi répát, festő rezedát és festő csülleget; takarmánynak pedig zabos bükkönyt. Luczernamagot árpával, zabbal, mint védőnővennyel kell vetni de egy negyeddél ritkábban.

Az őszi vetések nagy figyelemben részesülnek; laza állományu homokos vagy felette trágyás talajok, továbbá szélnek fekvő oldalos helyek meghengereztetnek, ezzel a fagy által felszivott és a talajban lazán álló növénygyökerek a földbe viszszanyomatnak és a kiszáradástól megóvatnak.

Köött, eső és hó által összenyomott, megkérgesedett talajokban az őszeletés megfogasoltatik, ne sajnáljuk a fogással kitépett néhány buzaszálát; ez a fogasolás után bekövetkező bokrosodás és bujább fejlődés által tisztesen térül meg. Minél sajnálatraméltóbb külszint mutat tavaszkor megfogasolt őszeletésünk, annál inkább sikerült miveletünk.

Rét és kaszáló. Nedves időben minden legeltetés szigoruan tiltatik. Árkok kijavítandók vagy újra ásandók, hogy az utról senki be ne térhessen. Vakondturások és hangyatelepek elhanyagolnak. Ha időnk engedi és a rétnak, kaszálónak vízenyőssége nem nagy, akkor fogasoltassuk meg hosszába, keresztbe.

A mesterséges, valamint a természetes kaszálókon mutat

Kozó foltos és hiányos helyek fümagvakkal vagy szénamurvával hintetnek be.

Állattenyésztés. Legnagyobb gond a nehéz munkát végző jármos ökrök rendes élelmezésére fordítatik.

Az igás lovak boronálásra, fogasolásra használtatnak, mert gyorsabban lépnek, tehát a borona fogához nagyobb erővel ütözik a rög és így jobban omlik és takar.

A ménés és gulyabeli marha már kezdi unni a szalmát és töreket, tehát a melegebb napok beálltával a széná-adag szaporítottatik.

Az apaállatok abrakjának egy harmadát árpadarával helyettesíthetjük.

Kanczák fedezetése megkezdendő.

Hizott ökrök eladásra kerülnek.

Bivalók is jobb élelmezésben részesüljenek, nehogy elgyengüljenek. Az elgyengült bival ritkán és nehezen kap lábra.

A juhász őjjel-nappal az ellős anyajuhok között tartozkodik, nehogy a bárányokban kárt valljunk.

A gőzdasszonyok a szárnyasállatok körül foglalatoskodnak, azok helyes és elegendő élelmezésére ügyelnek, mert csak így tojnak korán és sokat.

Szőlő. A mint az idő enged, karózni kell, még pedig ügyelettel arra, hogy a tőkétől egy arasznyira és ha lehet, mindig a régi lyukba szurassék a karó, nehogy a szőlő gyökerét sértjük és a sorok egyenességét megzavarjuk.

Ha a nagyon kedvező idő jár a venyige fölhúzását és kikötözését végrehajthatjuk; e részben általános szabály, hogy minél előbb tehetjük, annál jobb. A karikás mivelesnél az ősszel termőnek hagyott két vesszőt — magfát — nyakánál a karóhoz kötve, jobb kéz két ujjá közt vigyázva végig ropogtatva, akkora karikát kötünk északról délnek, hogy annak átmérője 45 cm-nél nagyobb ne legyen és mindig arra kell ügykezni hogy a karikának alsó része, ha lehet egy arasznyira essék a föld színéről.

Kötözésre legcélszerűbb a nem igen vastag lúzressző. Guyot szerinél a vesszőt ilyenkor csak függélyesen kell a karóhoz kötni, még pedig a gyengét rövidebben, az erősebbét pedig hosszabban.

A csapos és tőkés miveletnél a maga módja szerint, egy vagy több szemre, minden fa visszavágatik.

A kikötésre közvetlenül jön a nyitás, mely minden rendszernél — kivétel nélkül — abból áll, hogy a tőke mellől egy arasznyi mélyen a földet elbuzuk és a tőkét a földszinti szákgyökerektől eles késsel simán tőből megtakarítjuk. Ennek az a haszna, hogy a növényt nem engedjük a föld színéhez közel gyökerezni, rovására a valódi mély gyökereknek, mert ama felületés gyökerek sem a nagy meleggel, sem a hideggel nem daczolhatván, szőlőinket könnyen baj éri. Aztán minden mélyebb kapálással megsérthetjük. Végre a fedéskor könnyebben hajlítható a fa, ha tövit nem feszítik haszontalan gyökerek.

E hónapban megkezdhető az új telepek ültetése is, úgy, miként a szakkönyvekben terjedelmesen tárgyaltva van.

Pincze. A pinczében a hordókat szorgalmasan töltögetjük és egy a tele, mint az őrös edényeket tisztán tartjuk. Az új borok második lehuzását megkezdjük, melyet most már zártan, legcélszerűbben borszivattyúval végezhetünk.

Gyümölcsös. Ha a föld annyira ki van engedve, hogy jégücskék benne nincsenek, lehet már fát ültetni. Ha ősszel a gyümölcsfák körül a föld nem volt felásva, azt most kell megfektetni. Azon gyümölcsfáknak, melyek roszfajtájú gyümölcsessel vannak beoltva, átoltása jobb fajtákkal most történik. A fátörzseken a fagy által okozott sértéseket gondosan eltávolítjuk és a sebeket viasz vagy agyag és marhatrágyakeverékből készült tapasszal bekenjük. Vé-

nebb fákról a száraz galyak lemetszését bevégezzük; a gyengébb növesű ágakat visszanyessük rövidebbre, hogy erősebb jövőst hajtssanak. Az ártalmas rovarokat pusztítani kell. A hernyófészkek szedését e hó elejével okvetlenül be kell végezni, különben, ha az idő himelegszik és felélednek, levelek hiányában a virágok- és levélrügyekben nagy károkat okoznak. A gyümölcsösben található száraz galyakat és leveleket kihordatjuk és gondosan elégetjük, így a netán rajtuk és a beteges fákön található rovarlárvák megsemmisíttetnek.

Faiskola. A fiatal csemeték metszése bevégeztetik. Az ősszel alvó szemre szemzett fák szemzése, ha megfogamzottak, a vadfák a nemesített szemzés felett 6—10 cm. magasságban visszametszetnek és a nemesített szem feletti rügyek gondosan eltávolítottatnak. Az oltás megkezdetik, sorban cseresznye, meggy, szilva, alma és körtefákon. Ha kell új táblákat rendezünk és ezeket vadfákkal ültetjük be. A téli oltások kiültetendők. A metszés és oltás bevégezése után a föld jó mélyen felkapáltatik vagy felásatik. A gyengébb vadonczok átültetendők. Ribiszke és egres dugványokat, ha még eddig meg nem történt, elültetjük. Birs és Sz.-Iván alma gyöksarjainak kiszédését, ugyszintén azokból bujtások készítését most végeztetjük. A csiráztatott famagvak elvettetnek.

Konyhakert. A föld ásása, ha az ősszel nem végeztetett be, most folytattatik és bevégeztetik. Borsó, salátafélék, vöröshagyma, párhagyma, nem különben a gyökernü főzélékek, petrezselyem, murek, vöröscékla, továbbá a hónapok retek, tavaszi spenót veteményezhetők. Spárgagyökér ültetésének és spárgamag vetésnek is itt az ideje. Őszi spenót, földi eper, fejés salátáról a téli takarót eltávolítjuk és ha a fagy a földből kiemelte volna, visszanyomogatjuk őket. Dinnye, ugorka, paszuly számára a melegágyak készítését folytatjuk. Káposztafélék, zeller, paprika, paradicsom, hagymapalántoknak új melegágyak készíttetnek. A magnak való és házi használatra eltett gyökönvények a rothadástól óvandók, a megromlott részeket róluk gondosan eltávolítjuk.

Diszkert. A földmunkálatokat, ásás, átforgatás és trágyakeverés végeztetjük; a virágágyak beosztása és körülszegélyezése, úgy a szegélyezett ágyak tisztítása megkezdetik. Az utak kijavítottatnak, kavics és homokkal meghordatnak. Ősszel trágyázott gyepekről a trágya legerebélyeztetik, a rosz és foltos gyepek kijavítottatnak. A rózsákat kiszedjük, visszametszetjük és felkötözzük. Szabadon télelt hagymás és gumós növényekről a téli takarót el kell távolítanunk, ezt óvatosan tegyük, nehogy hajtásaik megsérüljenek. Nyári virágok: viola, őszirózsa, szegfü, császárszakál stb. melegágyakban elvetendők. Meleg- és hidegházi növények mag, szétosztás és dugványozás által szaporítottatnak; ezeket melegágyba kell tennünk. Georginák szaporítás végéig melegházakba tetetnek. Melegházak nedvesen és melegben tartatnak, a hidegházak ellenben többször szellőztetnek. Estéli órákban jegytáblákat készíttetünk és hosarakat fonatunk.

Méhészet. Itt az idő, mikor méheink napvilágot láthatnak, azonban vigyázzunk, hogy se el ne siettessük, se nagyon el ne késlettessük a kirepülést. Legyünk figyelemmel arra is, hogy méheink a mult évben hol nyaraltak és a lehetőségig tegyük őket ugyanazon helyre; így annál könnyebben fogják megtalálni helyüket. Kibocsátáskor méhesünk annyira rendben legyen, hogy ott a kitétel után poczkolgatásra, javításra ne legyen szükség, mert ez mindig zavart okoz. Ha észrevehetjük, hogy valamely kás királynét vezetett, azt távolítsuk el a többi közül, mert könnyen alkalmát szolgáltathat a rablásra: Ha az ilyen kás történetesen elég népes és különben is van elég méze, legcélszerűbb, ha egy néptelen, királynős családot adunk hozzá; így orvosolhatjuk meg legbiztosabban a bajt. Kitétel, illetőleg kibocsátás után, — ha t. i. a mezőn még nem kínálkoznék ele-

gendő táp — a gyengébb, mézetlen családokat időnként étetnünk kell.

Kitételkor beható vizsgálatot tartunk és a penészes, egerárga lépet és egyáltalában minden tisztátalanságot eltávolítunk.

Kicsinyre szorított röplyykkal a rablástól, ugy a szétlőtől, illetőleg meghülestől is védnünk kell a méheket, nehogy a népesség hiányában a fiasítás áthüljön és kárba vesszen. Alkalmatlan mártiusi időben méhcsaládaink annyira megfogyhatnak, hogy egész éven át megérzik; azért inkább valamivel később, mint korán bocsássuk ki őket.

Kolozsvári régi és tapasztalt méhészek H u g ó n a p e l ő t t (aprilis 1-je) nem igen viszik szabadba méheiket, azt tartván, hogy „előbb legelőt a méhek és azután legelőre vele.”

Erdészet. F ő h a s z n á l a t. A szállák tutajozására és a tűzifa leusztatására különös gond fordítandó; hihasználása megfelelő munkaerő beszerzése által biztosítandó. Mellékhasználat. Az erdőritkítás megkezdendő, szurokgyűjtés, mészégetés folytatandó és a sorközi használatra szánt területek kijelölendők. Erdővédelem. A mult havi teendőkön kívül, az árvizek által okozható károkra is figyelem fordítandó, az erdőszéleket pedig az irtások megakadályozhatásáért gyakran bezárjuk. Erdőművelés. Melegebb vidékeken a vetés, ültetés és dugványozás megkezdhető. V a d á s z a t e hónapban a szalonkákra és fajdakasokra szorítokzik. —

A hazai gazdasági egyletek nagy gyűlése.

Az országos magyar gazd. egyesületnek meghívása folytán a szövetségbe lépett gazdasági egyletek második nagy gyűlése folyó február hó 25-én vette kezdetét Budapesten a köztölkén.

Ámbár az erdélyi gazd. egylet a szövetségnek még eddig nem tagja, mindamellett e gyűlésre meghívás az ott tárgyalandó kérdésekről véleményét nyilvánítani felkérve lett. Az igazgató választmány képviselőjéül egyhangulag tiszteletbeli elnök Tisza László tagtársat választván, az alábbiakban közöljük a feltett két kérdésre (közgazdasági szakosztályának meghallgatásával) adott választát:

I. „Gazdasági egyleteink szervezése.”

1. Igényli-e a magyar mezőgazdaság, hogy a gazdasági egyletek rendszere a „mezőgazdasági főtanács” organismusával kibővítsék?

A magyar mezőgazdaság szükségképen igényli, hogy „mezőgazdasági főtanács” létesítsék.

2. Ha igényli, milyen alapeszméken nyugodjék a mezőgazdasági főtanács szervezete?

A mezőgazdasági főtanács szervezete leggyorsabban és legkevésbé komplikációval ugy volna létesíthető, ha létszáma 30 fizetés nélküli tagban állapíthatnák meg, melynek felét a földművelési ministerium nevezné ki, kiváló szakférőkből, másik felét és pedig $\frac{1}{3}$ részben, az országos magyar (12 tag) és $\frac{1}{3}$ részben az erdélyi gazd. egylet (3 tag) választaná. A mezőgazdasági főtanács elnöke, a minister, vagy államtitkár, tisztviselőit és személyzetét a főtanács maga választaná, illetőleg nevezné ki; valamint kerületi, sőt esetleg megyei gazd. tanácsok is a szükség szerint lennének szervezendők, a szerint, a mint maga az intézmény, idővel nagyobb fejlődést nyer.

3. Kivánatos-e, hogy a törvényhozás által a gazdasági egyletek támogatására megszavazott állami segély kiosztásánál jelenleg követelt s az egyletek egyenetlen működése által némileg indokolt eljárás a jövőben mellőztessék s a szétosztás bizonyos megállapított rendszer szerint eszközöltessék?

4. Mily elveken nyugodjék az államsegély szétosztása?

Az államsegély kiosztásának megállapított rendszerbe foglalását és az erre szolgáló elvek meghatározását magára a mezőgazdasági főtanácsra ohajtának bizni.

5. A gazdasági egyletek irányabani érdeklődés általánosítása céljából nem mutatkozik-e kívánatosnak az önmegadóztatás elvének kimondása, vagyis a fizetett adó arányában pl. minden adóforint után $\frac{1}{2}$ krnak a végből való kivetése, hogy ezen járuléka gazdasági egyletek segélyezésére fordíttassék?

Az önmegadóztatás elvét egyáltalában nem véljük alkalmasnak arra, hogy a gazd. egyletek irányában az érdeklődést általánosítsa, vagy fokozza, újabb teher volna ez, mely éppen azokra nehezednék leginkább, kik különben is haladni képesek az egyleti intézmény nélkül is. Viszonyaink alatt legcélszerűbbnek tartanók a francia rendszer elfogadását, hogy t. i. minden gazd. egylet annyi segélyt nyerjen évenként az államtól, a mennyit saját évi bevételei, tőkéinek kamataiból és évdíjaiból kitesznek.

6. Kivánatos-e az, hogy gazdasági egyleteink az országos magyar gazdasági egylettel szerves anyagi és szellemi kapcsolatba lépjenek?

A gazd. egyleteknek az orsz. magyar gazd. egylet alá való subordinálását sem szükségesnek, sem célszerűnek nem tartjuk. A gazd. egyletek nem orgaumi a gazd. közigazgatásnak, azoknál tehát a szoros anyagi összefűzés és függés, valamint a coordinált megyei egyleteknek egészen egy kaputára való huzása szerintünk nem kívánatos.

Az országos gazd. egyletek főfeladata felfogásunk szerint abban áll, hogy a mezőgazdaság érdekeit képviseljük a kormányval és törvénykezéssel szemben a közgazdasági politika minden ágában, — tehát az állam ebbeli intézkedéseit befolyásolják, illetőleg kezdeményezésüket kieszközölkék; lefelé pedig a mezőgazdasági haladás útjait és eszközeit általában egyengetessék és fejlesszék.

A megyei vagy főkegyesuletek ellenben kiváltképen a mezőgazdaság technikájára s lokális követelményeire fordítanak figyelmüket, a nagy mezőgazdasági kérdéseket az orsz. egyletekre bizván.

Igy vélekedjén a 7, 8 és 9 ponthoz, valamint a 10 pont első bekezdéséhez szavunk nincs.

7. Ha a szoros szellemi és anyagi kapcsolat nem tartatik üdvősnék, nem lenne e célszerű a jelenlegi, nem kényszerő alapuló, hanem szabad elhatározással létrejött országos szövetségét egyleteinknek oda fejleszteni, hogy mint egyletek képviselőtén alapuló testület, mind azon napirenden levő és a mezőgazdaság érdekeit szorosan érintő országos kérdések, tehát állami és törvényhozási intézkedések vagy intézkedésekre

ösztönző kezdeményezéseket, melyek mezőgazdasági viszonyainkra bizonyos hatást gyakorolnak, vagy ilyet gyakorolni hivatva vannak, rendszeres tárgyalás alá venni képes legyen?

8. Ha az egyesületek ily módon szervezett szövetsége elegendő kapcsolatot nyújt egyesületeink összehangzatos együttműködésére, nem lenne-e czélszerű ha a megyei, vagy a megyei egyesületek jellegével bíró vidéki egyesületek a fiók egyesületekkel, vagy azok szerepkörével és terjedelmével bíró gazda körökkel, melyek a nagy kiterjedésű megyék egyes külön jelleggel bíró termelési vidékein keletkeznek s már a kisbirtokokosok bevonására is alkalmasok, szoros szerves összeköttetésbe lépnének?

9. Ha e felfogás helyes, úgy nem lenne-e czélszerű ezen összeköttetés létesítésénél a német államokban elfogadott azon elvet alkalmazni, mely a Kreisvereinek és fiók egyesületek kapcsolatánál érvényben áll, t. i. azt, hogy a fiók egyesületek külön, mérsékeltebb, tehát a szegényebb sorsú gazdák osztályának hozzájárulását is megengedő tagdíjakat szedjenek és ezen tagdíj-jövedelem bizonyos hányadát a megyei egyesületeknek beszállítsák, a megyei gazdasági egyesületek gyűlésein meghatározott számú kiküldöttekkel részt vegyenek, de viszont a megye, vagy vidéknek szánt állami segély s a biztosító társulatokkal való kapcsolatból származó jövedelem bizonyos hányadában részesüljenek?

10. Minthogy az egyesületek rendszerében a taktikai egységet a megyei, vagy azok jellegével bíró vidéki gazdasági egyesületek képezik, nem lenne-e szükséges azok szervezetében oly közös formákban megállapodni, melyek úgy önálló, mint központfutó irányban összehangzatos és egységes működésükhöz okvetlenül igényeltetnek, nevezetesen:

a) Fentartható-e továbbra is azon még tulnyomóan követett szokás, hogy a megyei gazdasági egyesületek titkári állásai csak mellékfoglalkozást képezzenek?

A titkári állás a megyei gazdasági egyleteknél többé mellékfoglalkozás nem lehet.

b) Ha a nagygyűlés az állandóan rendszeresített, illő javadalmazással ellátott titkár alkalmazásának szükségességét mondja ki, — nem volna-e üdvös annak kimondása is, hogy ily titkári állásra csak elméletileg és gyakorlatilag szakképzett egyének neveztesse ki?

E ponttal teljesen egyetértünk, csak azt tesszük hozzá, hogy a titkár válassza s s é s lehetőleg nyelvismeretekkel is bírjon.

c) Minthogy tapasztalás szerint az egyesület anyagi forrásainak kikutatása és kihasználására a fizetéses állandó titkárok eszméjének elfogadása által jutnak legsikeresebben, helyeslendő-e, ha azon ideig, míg az illető egyesület anyagi erejét kellőleg kifejezheti az államsegély részben a titkárok fizetésére is kiterjesztetnék.

Az államsegélynek a titkár fizetésének pótlására való fordítását ideiglenesen megengedhetők tartjuk.

d) tekintve azt, hogy a megyei egyesületek fő vagyonszűrését a tagsági-illetmények képezik s combinatióba vévén

azon lehetőséget is, hogy a megyei egyesületek alias gazdakörök anyagi és szellemi szoros egybefüggése kimondatik, — nem lenne-e a tagok illetményeinek megszabásánál czélszerű egy nagyobb illetményt a megyei és egy kisebb illetményt a fiók egyesületek részére megállapítani, kiindulási pontul azt véve, hogy a fiók egyesületek feladata már a kisbirtokosságot is a közérdeklődésnek megnyerni?

Ott hol a szervezésnek még küszöbén állanak, e szervezés talán megkísérhető, de a meglévő alapot megváltoztatni véleményünk szerint nagyon nehéz lesz.

e) Tekintve azt, hogy Németországban általában, de néhány hazai egyesületünkénél is nevezetes vagyoni forrásul bizonyult a biztosító társulatokkal kötött egyezmények folytán származó jutalék, — nem lenne-e ajánlatos, ha ilyenmü szerződések megkötése valamennyi megyei egyesület által czélba vétetnék? Alapeszméül fogadva el ilyenmü szerződéseknel, hogy az egyesületek nemcsak hogy magasabb díjtételek kezesztülvitelére nem használtatják fel magukat, de ezen szerződés által biztosítási ellőnyöket is eszközölnék ki tagjaik számára.

f) Figyelembe véve azt, hogy az ügynöki jutalék mily jelentékeny szokott lenni a biztosítási ügyletek megkötésénél, továbbá azt, hogy az állandó iroda fentartása által mellékesen biztosítási iroda felállítására is lehetségesnek bizonyult, nem lenne-e ajánlatos, ha a tagok biztosításainak felvétele végett a gazdasági egyesületek magukat berendeznék s fokozatosan megyei biztosítási főügynökségekké is átalakulnának, hivatkozva e tekintetben némely egyesületeink által elért nagy anyagi eredményekre.

g) Ott a hol már a fiók egyesületek a megyei egyesületekkel szorosabb összeköttetésbe léptek s ily forrása a vagyonnak már létezik, nem lenne-e ajánlatos, azon elv elfogadása, hogy a biztosítási direct és indirect jutalékok hányadában a fiók egyesületek is részesíttessenek?

E kérdésben az erdélyi gazd. egylet sajátos állást foglalt el, a mennyiben szerződött ugyan egy biztosító társulattal tagjai érdekében lehetőleg olcsó tarifa alapján, de ennek elérésére a saját (kilátásba helyezett) jutalék százalékát is egyszermindenkorra felajánlotta! A tagra tehát pressió gyakorolva nincs, de másfelől az egylet anyagi felelőssége sem vehető igénybe, mi okvetlenül bekövetkezik, ha az egyletek főügynökséget vállalnak és ez által az illető társaság összes concurrentiális intézkedéseibe bevonatnának, minélfogva egylet és titkár akarva nem akarva egy nyereszkes vállalat önző céljainak előmozdítására szegődnek.

h) Tekintve azt, hogy a megyei egyesületek főleg az illető törvényhatóság szűkebb gazdasági érdekeinek előmozdítására vannak hivatva, nem lenne-e czélszerű általában gyakorlatba hozni, hogy a megyei gazdasági egyesületek támogatására a megyei törvényhatóságok költségvetésébe bizonyos összeg évről-évre fölvétetnék?

A megyei gazd. egyletek itt említett segélyezése kívánatos, ha a megyék külön vagyonnal rendelkeznek, mert külön

póladó e célra alig szavaztatnék meg és ha igen, csak újabb elkeseredést szülne.

11. Tekintve azt, hogy az egyesületek működésének hatása nagy mértékben hatványoztatáék ha ügykörükbe több fontos feladatot felölelnének és azt az ország minden részében egyidejűleg kezdeményeznék:

a) nem mutatkozik-e czélszerűnek, tekintettel arra, hogy a megyei egyesületek főfeladata saját működési területük mezőgazdasági viszonyainak kifejlesztése, (melynek sikeres eszközölhetése pedig a működési terület viszonyainak teljes ösmerejét követeli meg) oda törekedni, hogy minden megyei gazdasági egyesület közigazdasági monographiájának leírása munkálataiba vétetnék.

A megyei közigazdasági monographiák szerkesztése feletti kívánatos.

b) Tekintve azt, hogy a megyei gazdasági egyesületek fő tevékenységének az állattenyésztés előmozdítására kell irányulnia, nem lenne e ajánlatos, ha minden megyében egy tenyésztési állapítatnék meg s míg e tenyésztési megartatása a viszonyok által igazolva van, az állatkiállítások vagy díjazással egybekötött vásárok megtartásával a tervezet által kijelölt irányban gyakoroltatnék hatás?

Helyes és kívánatos.

c) Minthogy a tenyésztési viszonyok fejlődése a törzskönyvek behozatalát is mindinkább szükségessé teszi, de egyzersmind figyelembe véve a németországi Reichs Heerdbuchgesellschaft azon szerzett tapasztalását, hogy egy országos gyakorlati értékkel bíró törzskönyv felállítása csak az esetben érhető el, ha a provinciális egyesületek már ily törzskönyvekkel bírnak, és azokat éveken át rendszeresen kezelik, nem lenne e helyén annak kimondása, hogy azon gazdasági egyesületek, melyek működési területén az okszerű állattenyésztés már némi leudületet nyert, ily törzskönyvet keblükben felállítsanak és rendszeresen tovább vezessenek?

Helyes és kívánatos.

d) Minthogy az állattenyésztés fejlődése a tenyészanyagban rejlő nagy tőke biztosításának szükségét mindinkább előtérbe helyezik, nem lenne e czélszerű a külföldön már kipróbált elvek szerint szépen diszlo állatbiztosítási szövetkezeteket vagy társulatokat a gazd. egyesületek kebelében egyelőre oly módon létesíteni, hogy ezen állatbiztosítás egyelőre csak az apa állatokra szorítkozzék?

Czélszerű elvek alapján szervezve, igen kívánatosak volnának, de a mi viszonyaink alig találunk a külföldiekhez.

e) Az egyesületi értesítők fő feladata az lévén, hogy az egyesületi működés eredményének közlése és a tervbe vett munkálatok előleges megbeszélése által az üdvös működés hathatós eszközéül szolgáljanak s a tagok között a kapcsolatot állandóan fenntartva, ébren tartsák, — nem lenne-e helyén azon elvnek kimondása, hogy az „értesítők“ a helyett, hogy egész általános érdekű cikkekkel töltsenek meg, oly irányban szerkesztessenek, hogy főleg a működési terület szorosabb gazdasági érdekeivel foglalkozzanak s az illető egyesület által célbavett hatások kellő előkészítésére törekedjenek?

Az egyesületi értesítők természetszerű feladata az együleti működésről hű képet nyújtani és a lokális érdekeket ápolni, de egészen kitiltani az általános érdekű cikkekkel sem nem lehet, sem nem hasznos.

f) Végül elfogulatlanul nyilatkozva a felől, hogy egyesületeink nagy része nagyon szűk ügykörre terjeszkedik ki s néhány kiállítás, verseny, vagy állat-díjazással kimeríti tevékenységét, — nem lenne-e helyén ezenkívül ott, hol a viszonyok erre kedvezők, némely egyesületeink által már részben felkarolt feladatok keresztülvitelét törekvéseik körébe felvenni, u. m.

Minta-trágyatelepek felállítása, czélszerű tejgazdasági eszközök beszerzése s kiosztása, a működési terület növénytermelésének haladási irányában vető magvak kiosztása, a trágyások értékének kísérletek általi megállapítása, még nem ismert czélszerű gépek közös beszerzése, megkísérlése és esetleg terjesztése, mintaszerű gazdasági építkezések tervrajzainak szétosztása, kopár területek beerdősítése, a helyszerüstett gyümölcsfák és azok oltó galyainak kiosztása, komló, kender és lentermelés előmozdítása, minta-áztatók és tilolók felállítása, hitelszövetkezeti ügy, előleg egyletek és egyéb szövetkezetek létesítése, cselédek jutalmazása, kisebb gazdaságok szemléje, leírása és jutalmazása stb.

Mind az itt felsorolt adatoknak keresztülvitele és megoldása a helyi viszonyok szerint feletti kívánatos.

12. Nem mutatkozik e kívánatosnak az egyesületek országos szövetsége által megállapított elvek alapján a gazdasági egyesületi ügy szervezetét törvényhozásilag is rendezni?

Az itt ajánlott intézkedés megkötné a gazdasági egyletek kezét és azért szerintünk mellőzendő volna. Legfeljebb az volna kívánatos, hogy a mezőgazdasági főtanács mintaszabályzatot dolgozzon ki, melyet minden egylet lokális viszonyai igényelte csekély módosítással elfogadhatna.

II. A mezőgazdasági biztosítás ügye.

1.) A mezőgazdaság érdekében elégséges-e az, ha a biztosítás ügye egyoldalul csak részvénytársulati alapon fejlesztetik?

Nem elégséges, — hanem legalább az ingatlanok tűzbiztosítására nézve az állami kényszerbiztosítással egészítendő ki.

2.) Ha a részvénytársulati alapon való egyoldalul fejlesztése a biztosítási ügynek a mezőgazdaság igényeinek meg nem felel, helyeslendő-e az, hogy

a) a biztosítás egyéb ágaiban a kölcsönösség elvére fektetett társulatok létrehozatalára törekedjünk?

A kölcsönösség elvére fektetett társulatok vagy egyáltalában nem, vagy legfeljebb ingó vagyonra volnának engedélyezhetők.

b) s ebből folyólag mily változások lennének eszközöndők a kereskedelmi törvényben, különösen annak I. 453-dik §-án?

A törvényben e szerint semmi változtatást nem ajánlunk, az ott kikötött biztosíték nagyon szükséges és inkább kevésnek, mint soknak mondható.

c) kívánatos-e, hogy az épületek tüzelni biztosítása kötelezőleg mondassék ki?

Kívánatos, — azonban csakis állami kényszerbiztosítás mellett.

3.) Méltányos-e az, hogy azon esetben, midőn valamely társulat bármily okokból liquidál és egy más társulatba olvad, a több évre kötött épületbiztosítások tovább is érvényben maradjanak s a biztosítottak az új társulat iránti bizalmatlanságuk daczára és így akaratuk ellenére is, a beolvastó társulatnál legyenek a liquidáló társulattal kötött szerződési évek tartamára biztosítva s ha ez nem méltányos, mely változtatások lennének a kereskedelmi törvény 472-ik §-án eszközöndők?

Ily eljárás nem méltányos, de miután a félre kötelező semmi esetre sem lehet, legfeljebb visszaélésből származhat annak foganatosítása.

4. Az avulási százaléknak jelenleg gyakorlatban levő alkalmazása az épületek tűz elleni biztosításánál méltányosnak tekinthető-e? s ha nem, kívánatos-e, hogy a kereskedelmi törvényben ez iránt is intézkedés téve legyen?

Az avulási százalék az egyes társulatoknál különböző lévén, mindenekelőtt annak egyformásítása volna keresztül-vendő, — legcélszerűbb lenne azonban a biztosítás felvétele előtt megejteni a becsüt és kár után csakis a megmaradt értéket becsülni. Ez által egy a tűzbiztosításnak, mint számos más visszaélésnek volna eleje véve.

5.) Az öngyújtások számának csökkentése érdekében milyen rendőri és közigazgatási intézkedések szükségesek?

— ?

6.) Czélszerűnek tekinthető-e a jelenlegi ügynöki rendszer s káros-e, vagy hasznos a mozgó ügynökök működése?

Az ügynöki rendszer egyebekben czélszerűnek találatván, a mozgó ügynökök rendszerét a f. é. január 11-én tartott biztosítási enquete határozottan elítélte.

7.) Az ingóságok és termények tüzelni biztosításánál kifejezendő-e azon óhajlás, hogy társulataink teljesen szabad helyváltoztatási-jogot s a biztosítási kötvény egyes osztályai-ban a teljes kompenzátiót megadják s ezen esetben szükséges-e a kereskedelmi törvény 488-ik §-ának megfelelő megváltoztatása?

Szükséges volna mindenesetre az illető cikkelyt oda változtatni, hogy a biztosító előzetes egyszerű bejelentésére a helyváltoztatás megjelelése mellett a biztosítás érvényben maradjon.

8.) A biztosító-társulatok megkárosítása és ez által a díjtételek magasságát okozó becslési visszaélések megállítására czéljából nem mutatkozik-e üdvösnek odahatni, hogy a kárbevételeknél a gazdasági-egyesületek bizalmi-férfiai is közreműködjenek?

A gazdasági egyesületek bizalmi férfainak közreműködése felette kívánatos, de annak elfogadása a társulatok részéről kétes.

9.) A gazdasági-egyesületek és biztosító társulatok között kötött szerződések helyesek-e? és szokásos alakjukban megfelelnek-e a mezőgazdaság követelményeinek?

A biztosítási eszme terjesztése érdekében az ily szerződések kötése magában véve helyeslendő, de csakis úgy, ha mindenféle provízió visszautasításával az illető egyesület a társulatnak részesévé, ügynökévé nem válik. E kérdésre különben az egyesületi szervezés ügyében kiküldött kérdőívnek 10/e—g. pontjai alatt már tüzetesen válaszoltunk.

10.) Milyen elvek alapján szerveztessék az állatbiztosítás ügye s melyek legyenek azon határok, a meddig az állatbiztosító-szövetkezet létesítésénél mennünk tanácsos?

Az állatbiztosítás kérdésének megoldását mai viszonyaink mellett még korainak tartjuk, országosan csak állami uton, kis mértékben csakis járasonként, esetleg községenként volna megkísérthető, mindkettőnek conditio sine qua non-ja azonban az állatorvosi intézmény kellő kifejlesztése. —

A patkoló kovácsok tanfolyamának megnyitása.

A lapjainkban már többször fölemlített tanfolyam Kolozs-Monostoron február 18-án d. e. 10 órakor nyitott meg a gazdasági tanintézetben. Beiratkozott 38 mester és segéd.

Vörös Sándor igazgató a megjelenteket üdvözölvén, örömeinek ad kifejezést a fölött, hogy a nmlgu ministerium ezen üdvös intézménye iránt oly tekintélyes érdeklődés és részvét jelentkezett. Rámutat arra, hogy ezen tanfolyam oly intézmény, miből egy a gazdák és a lótarató tulajdonosokra, valamint az iparosokra és a kovácsokra nagy haszon háramlik. Haszon háramlik a gazdák és lótarató tulajdonosokra azért, hogy ezután lesznek oly értelmes vasalók, a kik felismervén a lóvétagok alkatását és sajátosságait, azoknak a patkó általi megvédését jól is fogják végezni s megkímélik a lovakat az oly sokszor látható ideiglenes vagy végleges megbénulástól. Mert végre is a legjobb lónak használhatósága s így összes értéke a lábvégekben a patákban fekszik; ha ez nem lesz jól kezelve, sőt hibás kezelés által elrontva, akkor az egész ló használhatósága is elvész, ezt pedig gyakran egy kalapácsütés, egy rosszul vert szegecske is előidézhetheti. De haszna lesz e tanfolyamból az iparosoknak s azoknak is, a kik e tanfolyamot szorgalmasan végig hallgatván és gyakorolván, az okszerű eljárások, fogások és teendők ismereteit elsajátítják. Mert a mai korban, mint a jelenlevő urak tudják, — az ipar a szabadság elvére fektetvén, a versenynek is kitétetett; e versenyben ki fog előmenni s vagyonilag is gyarapodni? — az a kinek társai felett nagyobb előnye van. Ezen előnyt mi adja meg? — megadja a képzettség és a nagyobb ismeret, hogy az iparos a mit teszen, a mit vállal, azt teljesen jól is tudja végezni és esetleg segíteni is tud a kényes, a hajos esetekben. A közönség ahoz fordul, a kinél helyes eljárást, jó és értelmes munkát tapasztal s így lesz az iparosra nézve a szakismeret egyuttal az anyagi jólét forrása is. Hogy épen a lovakkal való jó elbánás a vasalás körül mily kényes természetű és nem könnyű dolog, azt nem kell bizonyítgatni; tudják azt jól a jelenlevő urak, de egyuttal azt is tudják, hogy a hol a közönség egy jó szakértelmes patkoló-kovácsot ismert, ahoz rittek s visznek leg több munkát s azt jól meg is fizették s megfogják fizetni ezental is. Ezen tan-

folyamban nyílik tehát alkalom a nagyobb keresetet biztosító szakismeretek elsajátítására is, mely alkalmat — örvendő látom az előjelekből és a beiratkozásokból. — Kolozsvár: igen tisztelt kovácsmesterei és segédei nem fognak kihasználatlanul elsurranni engedni.

Hogy mily nagy értéknek a kezelése van bizva a kovácsokra hazánkban a patkolás alatt álló loállományban, azt a következő számokkal bizonyíthatjuk. A magyar korona területén van ugyanis 2.158,819 drb ló; ebből ha felét levonjuk a tenyésztés- és növendék állatokra, marad 1.079,409 drb ló, a mely patkolás alatt áll, ha most minden ló értékét 150 frttal vesszük fel, pedig a használt kocsi-, hintósllovak és paripák bizonyára drágábbak, akkor a patkolás alatt álló lovak értékét 161.911,350 frtban látjuk kiemelkedni. De ha nem ezt a nagy számot, hanem az anyaország (magyarország és az erdélyi részek) 1880-iki loállományát tekintjük, mely 1.819,508 drbot teszen s ennek felét gondoljuk; így patkolás alatt áll, ennek az értéke is 91.463,100 frtot képvisel. Óriási tehát azon érték, mely azon négy kis partán mozog, a melyeknek kezelése, helyes védelme a kovácsok kezében van! Ha ezen érték mellett még felvesszük azt, hogy a lovak használata által mily munkaértéket bírnak a tulajdonosok a lovakban, mennyit keresnek általuk; átláthatjuk, hogy a nemzetvagyonnak mily tekintélyes részéhez van a kovácsoknak közvetett hozzájárulása! — A szakértelemmel üzött ipar tehát nemcsak az illető iparos előmenetelének, anyagi jóléte gyarapításának, hanem a nemzetvagyon fenntartása s gyarapításának is tényezője. Ezen befolyás és működés fölötti gondolkodás bizonyára hatható indok arra, hogy a szakértelem elsajátítására kínálkozó ezen alkalom e tanfolyam is a t. urak által kihasználtassék.

Nem is lehet mással befejeznem szavaimat, mint azon óhajással, hogy a nmlgu ministerium által annyi áldozattal létrehozott ezen tanfolyam úgy a t. mester urak, mint a segédek által kitartó szorgalommal és érdeklődéssel látogatassék, így majd egy félév múltán meg nem fogyatkozott számban megünnepelhessek e tanfolyam berekesztését s kezet szorithassunk Önökkel uraim azon óhajással, hogy szerzett ismereteikkel úgy saját jólétük emelésére, valamint a közjó előmozdítására munkálkodhassanak. — Adja isten! —

Ezek után Szentkirályi Ákos tanár, mint a tanfolyam elméleti részének előadója, vette át a szót és körülbelül a következőket mondotta:

Mindenütt és mindenkor azok leghasznosabb tagjai az emberi társadalomnak, kik fejükkel — eszükkel és kezükkel tudnak s akárnak dolgozni. A léha henyelők mindmegannyi herék, kik a munkás méhek útjában állanak!

Az ésszel és kézzel dolgozó polgárok képezik legjavát a nemzeteknek; ezeknek vállain nyugszik az állam. Mentől többet vattának a munkás polgárok között olyanok, a kik sokat tudnak — annál gazdagabb és így hatalmasabb a állam. Igen, mert a hatalom alapja a gazdagság!

A gazdagság, a pénz megszerzésének legbiztosabb és leg-hathatósabb útja-módja: a tudásnak gyarapítása, az ösmere-

teknek bővítése, miután az, a ki sokat tud, a kinek sokféle ösmereitei vannak rendelkezik mindazon eszközökkel, a melyekkel a jövedelmet szaporítani, így pénzhez jutni és vagyonosodni lehet — természetesen eltekintve a lutritól, a sorsjegyekről, az uzorától, a meglépesedés ezen nagyon kétes, átkos módjaitól.

Az állam, a nemzetek hatalmának, jóllétének, virágzásának föltétele a polgárok tudásában rejlik. Bármely csapás érje az egyes polgárt, vagy az államot, ha az tanult, ösmerekekben gazdag — egyhamar újra éledni, gyarapodni, ismét lábra állani és a régi módra jutni lesz képes.

Hogy mind ez így van, azt az államok története fényesen bizonyítja és Angolország, Franciaország, az amerikai nagy köztársaság stb. hangosan szóló példák.

Elég okom van tehát és jogom is reá kimondani, hogy mindannyiunk kötelessége, még pedig hazafiúi, polgári kötelességünk folyton tanulni, ösmereiteinket szakadatlanul öregbíteni. Ki mondhatja el magáról, hogy nincs olyan, a mit szakmáját, mesterségét érdeklően már nem tudná; hogy már nincs mit tanulnia. Ki mondhatná el ezt magáról napjainkban — mikor minden tudomány-szak, mindenik ipar és mesterség óriási léptekkel — a gőz és villamosság gyorsaságával — halad előre.

„A jó pap holtig tanul“ mondja a szóbeszéd s e mellett örök igazságként áll, hogy: „a ki nem halad, az elmarad.“

A társadalom valamennyi osztálya között talán a gazdák és az iparos kézművesek a legmaradtabbak, ezek mozdulnak legnehezebben. Mindkét osztály rendesen csak az erőnek engednek; annak a nyomásnak, mely a verseny következménye és a mely szétzuz, ha nem mozdulunk.

Ennek a maradiságnak kétségtelenül vannak bizonyos előnyei is; azonban mihelyt a csökönységig elfajul és a tanulástól idegenkedés, a megszokott régi iránti elfogultság képezi alapját — azonnal átokra válik s súlyos csapásként nehezedik az illető osztályra.

Az új valami igen lassan tud elterjedni, még ha jobb is a réginél — a divat hőbortjait kivéve! Egy megszokott eljárásról vagy eszközről vagy valamely kézfogásról nagyon nehezen tudunk leszokni és pedig annál nehezebben, mentől kevésbé szembetűnő a megtanulandó újnak, a másnemű eljárásnak eszköznek, a begyakorlandó kézfogásnak a jobb volta, hasznossága.

Lám — be van bizonyítva, hogy az erős fűzés árt a tüdőnek, májnak, gyomornak egyaránt, hogy a magas sarku cipők elnyomoritják a lábakat és még sok más bajt okozhatnak; mennyit beszélnek, irnak, tanítanak e részben — mind hiába: az asszony népség azt mondja megszoktuk, a divat úgy kívánja és nagyobb rész marad a réginél. Még nem oly régen általános szokás volt, hogy az emberek — minden igaz ok nélkül — havonként megköpüllették magukat vagy eret vágattak: mennyit kellett küzdeniök a jobb meggyőződésre jutott orvosoknak a míg ezt a rossz szokást korlátozhatták, beszüntethették.

De nézzünk csak egy pár esetet, a melyek minket közelebbről érintenek és szintén bizonyítják, hogy igaz az, a mit fentebb kimondottam.

Tudom, hogy önök már nem gyakorolják azt, mit nem olyan régen még mindenik kovács megtett: értem a pata sütését, pörkölését a vas feligazításakor. Manapság elmondhatjuk, hogy bizony rossz kovács az, a ki nem tudja mennyi baj, patahiba keletkezik az ok nélkül való erősítés következtében.

A lópatkolás tizparancsolatjának egyik legfontosabb, leginkább betartandó parancsolatja úgy szól, hogy ne bántsd a nyirt-békát. — És mégis hányan vannak, kik naponként vétnek e szabály ellen, részint mivel nem ösmerik a szabályt és nem tudják, hogy miért olyan fontos az, részint mivel azt hiszik, hogy azoknak, kik a nyirt kimélni parancsolják — nincs igazuk, hogy nem értenek a dologhoz. Pedig elhíhetik bátran, mert úgy betudom bizonyítani, mint a hogy kétszer kettő = négy, miszerint azon kovács, a ki a nyirből akár csak egy jó szaruforgácsot lefarag, éppen olyan okos dolgot cselekszik, mintha a reszelővel neki menne a hintó féderének — rugójának és azt bereszelné. Mentől jobban bereszeli, annál hamarabb fog az elpattanni, mivel mindenik reszelővönással gyengíti. A ló patáján a nyir éppen úgy dolgozik, mint a hintónál a rugó. A ló patájának fédere a nyir.

Azt kérdelem most Önöktől, mit mondanának a következő esetben? A műhelybe egy kocsi vizsuek megigazításra; kiadják egy segédnek, hogy nézze át minden részét és ha valahol baj van, tegye meg, e mit megtenni kell! A segéd ur pedig fogja magát és azokat a csavarokat, a melyek a tengelyt a rugokhoz erősítik — megtágítja, vagy éppen leveszi az anyacsavarokat (mutter) a helyett, hogy meghuzná azokat. Ugyebár bolond dolgot végezne az ilyen segéd? — Hasonlóképen rosszul végzi munkáját az a kovács, a ki a pata megfaragásakor a patakés hegyét neki fekteti annak a szegletnek, a hol a sarktámaszok a nyirszárrakkal egyesülnek és egyet jót nyes a kés-sel: luftot csinál, azt mondja. — Igenis meglazítja, megszakítja az összeköttetést a rugó és a tengely közt; lehetlenné teszi, hogy a nyir tágítsa a pata szarutokját. Ennek következményeként a pata megszorulhat; ekkor pedig minden lépésznél szorítja a lágyrészeket, úgy a mint a kérges csizma a mi lábunkat, vagy a szűk cipő, — a ló megsántul, pálarokkant lesz és előbb a vízfordó elébe, azután a gyepre kerül időnap előtt.

Még több ilyen példát tudnék felhozni. A miféle eseteket elmondottam, szolgáljanak bizonyítvánul a mester uraknak arra nézve, hogy a megnyitandó patkolási tanfolyamnak célja és rendeltetése gyakorlati értékű hasznos dolgokra megtanítani illetőleg, hogy ezekre fekteti a fősúlyt.

Azonban menjünk tovább. A jó tanításnak van egy föltétele a melyet mindenkor és mindenütt — a mennyire csak lehet — betartani kell és ez: a bizonyítás és indokolás. A minek az ember az okát tudja és a minek a valóságáról, miután bebizonyította lett — meggyőződött — csak azt tudja igazán; az ilyes dolgokról nyugodtan elmondom, hogy — tudom. Egyebekről azt szoktuk mondani, hogy elhiszem, de — nem láttam.

Imeitt van két pohár mindenikben tiszta vízhez hasonló folyadék! Ha én most azt mondom önöknek, hogy egymásba öntve ezt a két szintelen folyadékot fekete színűt kapok . . . talán elhiszik azért, mert én mondom. Ha pedig csakugyan egymásba öntöm

a két pohár tartalmát és a fekete színt előtűnni látják . . . mit fognak mondani? azt, hogy tudom, miszerint létezik két viztiszta folyadék, a melyek egymásba öntve megfeketednek. Ebből azonban még nem sokat tanultunk, de ha megmagyarázom, hogy az egyik pohárban levő vízben egy olyan anyagtest (vas) van feloldva, mely a másik pohár vízében feloldott másik testtel (a csersavval) keverődik, vegyül s így előáll egy harmadik test (csersavas vas; vagy ténna) ez pedig fekete színű . . . akkor már tanultak valamit. Láttak egy tűneményt, melyről biztosan tudják, hogy úgy van, miután ösmerik az okait és szemükkel meggyőződtek valóságáról.

Igy akarunk és így fogunk mi tanítani! Például, majd a mikor a szeglyukak s a patkó felveréséről lesz a szó, azt fogjuk mondani, hogy „a szegeket nem szabad nagyon hátra, a falzatnak sarkrészébe verni, miután ekkor a pata nem tágulhat eléggé, minek következtében a lágyrészek nyomatra és a ló megsántulhat.“ Erre akárki azt kérdezheti, hogy hát igazán tágul-e a pata hátsó része föllépéskor? Bebizonyítom és pedig egyszerűen akként, hogy veszek egy papiros stráfot és felemelve a ló lábát feszülten a sarkvankosokon keresztül mindkét oldalon a sarkfalakra ragasztom peccétviasszal; mikor leteszem a lábát a papiros stráf elszakadni fog, különösen akkor, ha a másik szomszédos lábat felemelem. — Most már azt szeretné tudni, az a ki tanulni akar, hogy miért kell a pata szarutokjának tágulni? „Hogy a lágy részek a föllépéskor ne nyomassanak, hogy a pata csontjai elhelyezkedhessenek“ . . . lesz a felelet! Szó után szó következik és meg kell majd magyarázni, be kell mutatni azokat a lágy részeket, csontokat, a melyekről annyiszor megemlékeztem és a melyeknek védelme képezi a patkolás végcélját!

„A nyirnak a földet kell érinteni, mert másként nem dolgozhat úgy, a mint kellene, minek ismét az a következménye, hogy a pata szarutokja nem tágul stb.“ fogjuk máskor mondani és hogy ez így van igen könnyen meggyőződhetünk. Ha sarkos patkóval jár a ló ugyebár a nyir nem érintheti a földet? Egy ilyen patával az imént elmondott papiros próba nem igen fog sikerülni; ha azonban egy darab fát illeszték a nyir alá, a patkó szárai közé és ekkor ereszttem le a ló lábát, mihelyt reá nehezodik az állat a deszkára, illetőleg nyirjával a földre — azonnal elrepedni fog a papiros stráf. — Tehát elmondhatjuk joggal, hogy a sarkos, főleg magas sarkos patkó nem javítja a ló lábát és ha csak nem kell — jobb sarok nélküli patkóval védeni a patát.

Mindezeket csak azért hoztam fel, hogy bebizonyítsam önöknek, miszerint elkerülhetlenül szükséges, hogy a ló lábának boncztanával foglalkozzunk. Ösmernünk kell a lónak azon testrészét, a melynek védelme reánk van bízva, a melylyel foglalkozni fogunk; éppen úgy a mint az orvosnak azon testnek szerkezetét, a melyet gyógyítani akar, minden legkisebb porciájában tanulmányozni és megösmerni kell.

A pár nap múlva (február 24-én) megkezdendő tanításnak munkaterve a következő:

A tanfolyam czélja:

A helybeli kovácsok és azok segédeinek az okszerű patkolásban való kiképzése.

Tanterv.

A patkolástan tárgyát a következők képezik:

1.) A ló és szarvasmarha lábvég bonczani alkatának megismertetése.

2.) A ló mozgása.

Hogy az állatorvos működésében elősegíthessék, szükséges, hogy a kovács a nem rendes, továbbá az ugynevezett gyógypatkók készítéséhez értsen, s ennél fogva megtanítandó ezek készítésére és pedig a rendestől eltérő és gyógypatkók készítésére.

Ezen fejezetek heti három elméleti órában tanítandók oly módon, hogy két óra tanításra, egy óra pedig hetenkint a két órában tanítottak ismételtesére használtatik.

Az elméleti oktatás kiegészítője a gyakorlati oktatás és gyakorlati tanítás, mely vasárnap, esetleg ünnepnap tartatik.

A vasárnapi oktatás tehát tisztán gyakorlati, ennél a növendékek képességük szerint osztályozandók.

A gyakorlati oktatás a patkó készítésnél kezdődik, az abban kellően jártas megy a padhoz és holt patán tanulja a faragást, ha abban kellően gyakorlott, élő patán mutatja ügyességét és ha meg van a szükséges gyakorlottsága a faragásban, kezd igazítani és fölverni.

Az utolsó, a mit a képesnek bizonyult tanoncznak a gyakorlatoknál végezni kell, a nem rendes és a gyógypatkók készítése.

A tanfolyam díjvasalással fejeztetik be, mely a földművelés-, ipar- s kereskedelmi m. kir. ministerium által kinevezett bizottság felügyelete alatt tartatik.

Vizsgálatok és versenypatkolás.

A tanfolyam bevégeztével versenypatkolás fog tartatni, mely alkalommal a jutalomdíjak is ki fognak osztatni. A tanulók a tanfolyam látogatásáról, maguk tartásáról és minősítvényükről, valamint a versenyvasalás eredményéről igazolványt kapnak. —

Dolgunk tehát lesz elég és megfeszített szorgalommal kell majd tanulnunk, hogy mindent jól elsajátíthassunk. Hiszem, hogy fáradságunk jutalma sem fog elmaradni és ha más nem, az a tudat is sokat ér, hogy megtettük kötelességünket és — habár csak egy szemernyivel — hozzá járultunk a nemzeti vagyon megtartásához, növeléséhez. Azonban tudnunk kell — s ezt csak éppen megemlíteni akarom — miszerint a külföldön már több állam van, a hol csak annak a kovácsnak szabad lovat patkolni, a ki a patkolási tanfolyamot jó eredménnyel elvégezte; ez nem is olyan igazságtalan eljárás, ha meggondoljuk, hogy milliókat érő vagyon az mely a patkoló kovácsok kezére bízva van!

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1883. január hó 29-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklété alatt, jelen voltak: Gürsik János, Tóth Zsigmond, Sárosy Pál, Szenkowich Márton,

Szeutgyörgyi Lajos, Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok; Molnár Sándor, egyleti ügyvéd és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

1. A január 8-iki ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Páll Sándor, Tóth Zsigmond és Szenkowich Márton tagtársak kéretnek fel.

2. Egyleti elnök, Báró Kemény Gábor tudatja, hogy az „Erdélyi gazda“ subventionálását melegen ajánlotta a földművelési minister urnak, mit annál szivesebben tett, mivel rendes olvasója lévén ezen szaklapnak, volt alkalma meggyőződni arról, hogy ugy beltartalma, mint irányánál fogva kiválóan alkalmas az erdélyi részek gazdasági érdekeit képviselni s előmozdítani — hálás örömmel tudomásul szolgál.

3. A közgyűlés határnapjának meghatározása forogván fenn — az husvét harmadnapjára, f. évi martius 27-ére tüzet ki, mely alkalomra elnök ur ő nmlga külön meghívandó lesz. A zárszámadást vizsgáló bizottságba felkérettek: Szabó József, Dávid Antal és Tóth Zsigmond tagtársak.

5—9. Dr. Szaniszló Albert, Báró Bánffy Ernő, Végh Bertalan, Molnár Sándor és Eöry Tivadar évdijas kötelezvényeiket további hat évre megújítják — örvendetes tudomásul szolgálván, kötelezvényeiket a pénztárhoz tétetnek át.

10. N.-enyedi vinczellér-képezde igazgatósága Szilágyi ösztöndijas nyugtáját beküldi — 37 frt 50 krajczár utalványoztatott.

11. Frick bécsi könyvkereskedő számlája könyvek és lapokért — 41 frt 25 krral utalványoztatott.

13. Közgazdasági szakosztályunk véleménye a hazai gazdasági egyletek szervezéséről — egyhangulag elfogadtatott és annak idején lapunkban kiadandó lesz. E vélemény egyszers mint elnök ő nmlgának is megküldendő s magas befolyásának érvényesítése annak érdekében kikérendő. Az egytetemes gyűlésen pedig egyletünket és annak nézeteit képviselni tiszteletbeli elnök Tisza László, mint arra leghivatottabb egyéniség fog felkérteni.

14. E. titkár jelenti, hogy f. hó 26-án a n.-enyedi vándorgyűlés intéző bizottságának alakulásában és tárgyalásaiban résztvévén, a programot és költségvetést ezennel előterjeszti — némi módosítással elfogadtatván, az államsegély kieszközlése céljából a nméltósága ministeriumhoz felterjesztendő lesz.

15. Ministerium 76. sz. a. a vasuti fertőtlenítési illetékekről tudósít — lapban közlendő.

16. Ministerium 2939. sz. a. az osztrák ministerium megbízásából a tiroli árvizkárosultak részére 100 metermázsa székely-tengerit óhajtván vásárolni, annak beszerzési forrásairól kérdést tesz — kellő informátiók beérkezése után a választ lehető gyorsan és részletesen az elnökség fogja megadni.

17. Kolozsvári tanács 12,233. sz. alatt egy az egyleti köztelken felállítandó községi faiskola és faiskolai szabályren-

delet ügyében véleményt kér — kertészeti szakosztály e tárggyal előlegesen foglalkozván, elfogadtatott annak benyújtott tervezete és rajzolata, mely szerint 920 □ ölnyi terület lenne a kert éjszaki alsó részén, a bejárástól balra mint „Közégi iskolakert“ átengedendő; ahol a berendezés első költségei 335 frtot, az évi fenntartás peddig 400—450 frtot tenne haszonbérrel és oktatással együtt; miről a tanács értesítendő lesz.

18. Meghívás a komlóművelők egyletének alakuló értekezletére — tudomásul szolgál.

19. Steier gazdasági egylet február 28-án tartandó közgyűlésére hiv meg — képviselőül Almásy Ede ur fog felkértni.

Hitelesítik : Szabó József,
Páll Sándor, egyleti alelnök.
Szenkowich Márton, Gamauf Vilmos,
Tóth Zsigmond. egyleti titkár.

Értesítés.

Az erdélyi gazd. egylet állatkiállítási szakosztályának végrehajtó bizottsága f. évi február hó 28-án d. e. 11 órakor az egyleti irodában gyűlést tart a következő nappal:

- 1) Az 1882-iki zárszámadás betérjesztése.
- 2) Az ideki kiállítás rendező bizottságának megválasztása.
- 3) Uj tagok felkérése iránti intézkedés.
- 4) Tagok netáni indítványai, mely gyűlésre minél nagyobb számmal megjelenni a t. bizottsági tagok ezennel tiszteletteljesen felkértnek.

Kolozsvárt, 1883. február 21-én.

Az elnökség.

EGYVELEG.

* Lapunk mai számával veszik t. olvasóink Tauffer Ferencz helybeli előnyösen ismert magkereskedőnek és az erdélyi gazdasági egylet bizományosának főárjegyzékét (41-ik évfolyam); ajánljuk az érdeklődők szives figyelmébe.

— A vasuti fertőtlenítési díjak ügyében a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministerium a következő rendeletet intézte az összes vasutakhoz:

Az 1874. XX. törvényzikk 30. §. alapján az eddig érvényben volt fertőtlenítési díjakat f. é. márczius 1-sejével érvényen kívül helyezem és a mondott naptól kezdve a következő fertőtlenítési illetékeket engedem meg:

1. Szarvasmarhákért-, lovak-, őszvérek- és szamarakért, tekintet nélkül a vasuti kocsikba berakott állatok számára továbbá borjak, juhok, bárányok, kecskék és sertésekért, ha ezen állatokból legalább négy drb. rakatik egy kocsiba, következő fertőtlenítési díjak szedendők:

a) négykereki, közönséges kocsi után, vagy emeletes kocsik csak egy emeletének hssználatáért 1 frt 50 kr.

b) nyolczkereki közönséges kocsi után, valamint emeletes kocsik mindkét emeletének és a dobnak használatáért 2 frt 50 kr.

c) ha a borjuk, juhok, bárányok, kecskék vagy sertések közül csak egy bezárólag három drb. rakatik egy kocsiba, darabonként 40 kr.

d) kosarakban, ládákban, rakaszokban stb. földott sertések, malacok, bárányok, kecskék stb. szállításánál 40 krajczár egy-egy tartány után, ha abban 1—4 drb állat van, minden további állatért darabonként 10 krajczár jár.

Állati nyersterméküldeményeknél 100 kilogrammonként 2 kr. ugy, hogy a legcsekélyebb illeték egy-egy küldeménynél 20 kr, a legnagyobb illeték egy-egy kocsik rakományánál 1 frt 50 kr.

Fölhivom az igazgatóságot, hogy ezen intézkedésem végrehajtása tekintetében vonalaira nézve, a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Budapest, 1883. január 19-én.

Széchenyi.

— Értesítés. A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete által életbe léptetett állomás-közvetítő osztály — elfogad minden körébe tartozó bejelentéseket és kéri ugy a földbirtokos, mint a bérlő urakat, hogy az üresedésben lévő állomásokat az egyesületi irodának (Budapest, papnövelde-utca 6.) jelentsék be. Állást kereső tag urak sziveskedjenek beküldeni bizonyítványaik másolatát, hogy előforduló esetekben őket ajánlhassuk. E közvetítésért költség nem terheli sem a földes urat, sem a folyamodó egyesületi tagot, — mivel ezen intézménynek főcélja az, hogy a földbirtokos és bérlő urak támogatását a tag urak javára ezen uton is kinyerje. —

Krocsák G. Emil,
az egyesület ügyvezetője.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest feb. 24. | Bécs feb. 24.

Buza	9.55—10.35 frt	9.50—10.30 frt
Rozs	7.00— 7.30 frt	7.15— 7.40 frt
Árpa, takarmány	6.85— 7.10 frt	7.10— 7.25 frt
Árpa, szeszőzésre	7.30— 8.00 frt	7.40— 7.90 frt
Árpa, seres	8.10— 9.30 frt	8.25— 9.25 frt
Zab	6.20— 6.60 frt	6.00— 6.50 frt
Törökbuza	6.20— 6.35 frt	6.15— 6.35 frt

Budapesti marhavásár február 22-én. Őszszes felhajtás 1722 db. nagy és 1703 apró marha. Ebből eladatott 21 db. bika, 1003 db. ökör, 608 db. vágó tehén, 140 db. fejős tehén, 50 db. bivalj, 573 db. borju, 1120 db. bárány. Árak: bika darabonként 120—140 frt, ökör páronként 200—260 frt, vágó

tehén páronként 130—170 frt, fejős tehén darabonként 100—150 frt, bival páronként 140—160 frt, borju darabonként 15—22 frt, bárány páronként 4 1/2—5 1/2 frt, juh páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 51—53 frt, tehénhús 47—50 frt, borjuhús 64—66 frt, bivalhus 46—47 frt.

Bécsi marhavásár február 20-án. Összes felhajtás 3049 drb és pedig 1670 drb. magyar, 580 drb. lengyel és 799 drb. német fajta, melyből 2912 drb. ökör, 48 drb. tehén, 87 drb. bika és 2 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—63 frt, lengyel 51—56 1/2 frt, német 51—62 frt, tehén 48—52 frt, bika 48—56 frt, bival 47 frt. Lábán darabonként 100—203 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár február 23-án. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Nehéz fajták hiánya folytán az üzlet ezekben szilárd volt, ellenben könnyű áruban, a mely nagy mennyiségekben hajtatik fel, jelentéktelen. Leszurásra érett áru árai nem változtak, a könnyű minőségűeknél azonban árcsökkenés volt észlelhető.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—300 klg. nehéz 62—62 1/2 kr., 220—260 klg. nehezek 60—61 1/2 kr. Öreg 300 klg. tuli 58—59 kr., vidéki sertés nehéz 59—60 kr., középnehéz 75—58 kr. Transitóban: szerbiai 56—59 1/2 krajczár, romániai 57—58 1/2 kr., tüskés 53—55 kr. tiszta klggrammonkint. — Összes felhajtás: 11,608 drb. összes elhajtás 7338 drb.

Bécsi sertésvásár febr. 20-án. Összes felhajtás 5663 drb. és pedig 1328 drb. nehéz, 1762 drb. középnehéz és 2573 drb. süldő; melyből 2750 drb. magyar, 2573 drb. orosz-lengyel, 250 drb. szerb és 90 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 55—56 1/2 frt, középnehéz 47—54 frt, süldő 35—44 frt; szalonna és zsir 70—72 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

(4.)

Eladó

(2—3.)

6 hónapos Berkshire-kan és kocza malaczkok.

Mustra ellős svajci tehének.

Értekezhetni szóval vagy írásban Kolozsvárt

Sigmond testvéreknél.

Ser-árpa vetőmag eladás.

Ezen tanintézet gazdaságában egyenesen Angliából és Franciaországból hozott magról nyert első termésű serfőzésre való árpa eladásra bocsátatik.

Az angol chevalier pedigree és elszászi chevalier árpa ára métermázsánként 8 frt, a földmivelés-, ipar- s kereskedelmi m. k. ministerium megállapítása szerint. Zsák a vételár szerint 56 krral számíttatik. Szállítás a vasutig ingyenes. Az árkiegyenlítés utánvétellel eszközöltetik.

Kolos-Monostor, 1883. február 19.

A m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága:

Vörös Sándor,
igazgató.

(5.)

(2—3.)

Kiváncra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybottás és vízművészeti kellékek tárlata.

Szelető-műhely károk s vízvezetékek berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári áruk mellett.

(2.)

(25—9.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- bús	
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balászfalva	február	8	600	500	450	—	220	385	280	—	250	20
Bánfi-Hunyad	február	13	720	560	600	—	—	490	—	—	190	40
Besztercze	február	20	650	450	500	—	260	425	500	200	320	36
Brassó	február	23	655	550	410	325	230	400	295	250	260	40
Csik-Szereda	február	21	700	575	450	350	225	450	200	60	200	32
Deés	február	20	760	680	580	380	370	580	600	240	380	34
Déva	február	17	850	720	650	—	350	520	200	90	230	40
Erzsébetváros	február	24	675	525	450	—	300	425	320	120	250	44
Fogaras	február	9	700	—	400	—	190	380	235	70	220	42
Gyula-Fehérvár	február	24	625	530	500	—	250	430	200	100	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	február	24	810	700	505	440	275	495	260	60	160	32
Hátszeg	február	19	660	650	510	500	300	360	105	10	250	40
Kézdi-Vásárhely	február	22	680	600	470	400	230	440	380	100	300	35
Kolozsvár	február	22	835	—	683	—	214	575	280	200	300	40
Maros-Ludas	január	23	710	675	675	420	350	460	—	—	300	40
Maros-Vásárhely	február	16	825	690	735	625	575	800	300	180	450	40
Medgyes	február	22	625	525	455	—	245	410	165	85	250	40
Nagy-Ényed	február	22	660	620	515	—	275	420	400	180	260	40
Nagy-Szeben	február	23	620	500	460	—	230	440	160	110	325	44-46
Nagy-Várad	február	20	715	615	525	370	235	430	460	250	380	48
Segesvár	február	22	680	480	440	—	230	420	160	100	200	44
Sepsi-Szent-György	február	22	660	600	480	250	200	380	200	80	180	40
Szamosujvár	február	19	650	490	520	—	220	415	250	80	260	40
Szász-Régen	február	22	630	475	510	—	265	450	320	120	250	36
Szász-Sebes	február	22	775	650	500	—	250	410	190	130	240	44
Szászváros	február	17	750	610	550	—	270	390	200	70	210	36
Székely-Udvarhely	február	20	750	550	500	—	200	450	250	30	250	40
Szilágy-Somlyó	február	23	650	570	505	—	195	405	300	200	300	40
Teke	február	19	550	450	—	—	225	415	200	40	300	36
Torda	február	17	650	500	500	350	230	420	100	15	250	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n e l b e l y e g g e l e g y u t t																											
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60								
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10								
3/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60								
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35								
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60								
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35								
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60								
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85								
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60								
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10								

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la unk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örököséinél, közép-utca Minorita-épület.